MPSCKEEDA

UPSC, MPSC, COMBINE गट ब गट क, तलाठी, पोलीस भरती

एकच ॲप – अनलिमिटेड अभ्यासक्रम, अनलिमिटेड सराव!

संपूर्ण नोट्स +
अनलिमिटेड TEST सिरीज

टॉपिकनुसार नोट्स + PYQ

प्रत्येक विषयाच्या टॉपिकनुसार नोट्स + टॉपिकचे

100 PYQ प्रत्येक विषय

LIVE + कोणत्याही वेळेत टेस्ट सिरीज

टॉपिकनुसार, प्रत्येक टॉपिकचे 25 प्रश्नांचे

50 संच ऑल महाराष्ट्र रँकिंग

मिनी मॉक टेस्ट

संपूर्ण विषय किंवा कोणतेही दोन विषय
• 25 प्रश्न

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

फुल मॉक टेस्ट

संपूर्ण पेपर स्वरूपात

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

दिवाळी ऑफर

₹499 / एक वर्ष

किंवा

₹99 प्रति महिना

आत्ताच डाउनलोड करा

JOIN NOW • MPSCKEEDA APP

Google Play Store वर उपलब्ध • या पानावर कुठेही टॅप करा

भूगोल वन लायनर नोट्स – भाग 2

मृदा, शेती, वने, खनिजे, उद्योग, ऊर्जा, वाहतूक, उद्याने व जागतिक भूगोल

एकूण 295 महत्त्वाचे एक-ओळ मुद्दे • उत्तर ठळक अक्षरात

UPSC | MPSC | COMBINE गट ब | गट क | तलाठी | पोलीस भरती

1. मृदा, शेती, वने व कृषी क्रांती (101)
2. खनिजे, उद्योग, ऊर्जा व वाहतूक (80)
3. राष्ट्रीय उद्याने, अभयारण्ये व संस्था (22)
4. जागतिक भूगोल : खंड, देश, शहरे व टोपणनावे (92)

विभाग 1

मृदा, शेती, वने व कृषी क्रांती

मुद्दे 1 ते 101

1. भारत **चहा** या पिकाचा अग्रगण्य उत्पादक व ग्राहक देश आहे.
2. भारतात रेशमाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारे राज्य — **कर्नाटक**.
3. जगातील 'मका पट्टा' (Corn Belt) **अमेरिका (USA)** या देशात आहे.
4. जगात चहाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **चीन**.
5. गंगेच्या मैदानातील जुन्या गाळाच्या मृदेला **बांगर** म्हणतात.
6. सव्हाना गवताळ प्रदेश प्रामुख्याने — **आफ्रिका**.
7. जगात नारळाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **इंडोनेशिया**.
8. नायट्रोजनयुक्त खतांचा जगातील सर्वांत मोठा उत्पादक देश — **चीन**.
9. जगात केळीचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **भारत**.
10. 'सोनेरी धागा' (Golden Fibre) — **ताग (ज्यूट)**
11. विषुववृत्ताजवळ **उष्ण कटिबंधीय सदाहरित वने** या प्रकारची वने आढळतात.
12. कापसाच्या लागवडीसाठी **रेगूर (काळी मृदा** उपयुक्त आहे.
13. 'गोल क्रांती'चा संबंध — **बटाटा उत्पादन**.
14. भाजीपाल्याच्या व्यापारी लागवडीला **ओलेरीकल्चर** म्हणतात.

15 भारतातील हरितक्रांतीशी संबंधित वैज्ञानिक — **डॉ. एम. एस. स्वामीनाथन**.

16 भारताच्या सर्वाधिक क्षेत्रावर **गाळाची मृदा** आढळते.

17 जगात तांदळाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **चीन**.

18 रेशीम किड्यांच्या पालनाला **सेरीकल्चर** म्हणतात.

19 जगातील सर्वाधिक ताग (ज्यूट) उत्पादक क्षेत्र — **गंगा-ब्रह्मपुत्रा त्रिभुज प्रदेश**.

20 केशराचे सर्वाधिक उत्पादन — **जम्मू-काश्मीर**.

21 भारतात काजूचे सर्वाधिक उत्पादन करणारे राज्य — **महाराष्ट्र**.

22 भारतातील 'धवल (श्वेत) क्रांती'चे जनक — **डॉ. वर्गीस कुरियन**.

23 दक्षिण अमेरिकेतील (अर्जेंटिना) समशीतोष्ण गवताळ प्रदेशाला **पंपास** म्हणतात.

24 जगात तंबाखूचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **चीन**.

25 आग्नेय आशियात रबराचे झाड **ॲमेझॉन खोरे** आणले गेले.

26 जगात भुईमुगाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **चीन**.

27 कापूस लागवडीखालील सर्वाधिक क्षेत्र असलेला देश — **भारत**.

28 चहा निर्यातीत भारताला **श्रीलंका** या देशाशी तीव्र स्पर्धा करावी लागते.

29 'ट्रक फार्मिंग' — **शहरांना पुरवठ्यासाठी भाजीपाल्याची व्यापारी शेती**.

30 सघन शेतीसाठी शेतजमीन कशी असावी — **सिंचित**.

31 **अल्कधर्मी (क्षारयुक्त / चोपण)** या प्रकारच्या मृदेत जिप्सम मिसळून ती लागवडीयोग्य केली जाते.

32 ब्राझीलची अर्थव्यवस्था पारंपरिकरीत्या मुख्यतः **कॉफी** या पिकावर अवलंबून आहे.

33 'नील क्रांती' **मत्स्य उत्पादन** संबंधित आहे.

34 दूध उत्पादनात जगात प्रथम क्रमांक **भारत** या देशाचा आहे.

35 'हरितक्रांतीचे जनक' (जागतिक) — **नॉर्मन बोरलॉग**.

36 फळे (द्राक्षे) व वाइन निर्मितीसाठी जगप्रसिद्ध हवामान प्रदेश — **भूमध्य सागरी प्रदेश**.

37 भारतातील एकूण लागवडीखालील क्षेत्राच्या सर्वाधिक भागावर **तांदूळ** हे पीक घेतले जाते.

38 महाराष्ट्रात सर्वाधिक प्रमाणात आढळणारी मृदा — **काळी (रेगूर) मृदा**.

39 भारतात सर्वाधिक क्षेत्रावर **उष्ण कटिबंधीय पानझडी (मान्सून) वने** या प्रकारची वने आढळतात.

40 खोल मुळे असलेल्या पिकांसाठी **काळी मृदा** सर्वाधिक उपयुक्त.

41 प्रति हेक्टरी सर्वाधिक पाण्याची गरज असलेले पीक — **ऊस**.

42 'नगदी पिके' — **कापूस, चहा, ताग**.

43 पीक सघनतेच्या (Cropping Intensity) दृष्टीने भारतातील सर्वांत समृद्ध राज्य — **पंजाब**.

44 **काळी मृदेबाबत** 'स्वतःची नांगरणी आपोआप होते' असे म्हटले जाते.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

45 जांभी (लॅटेराइट) मृदा प्रामुख्याने आढळते — **मलबार (पश्चिम) किनारी प्रदेश**.

46 वाळल्यावर विटेसारखी कठीण व ओली असताना चिकट होणारी मृदा — **जांभी (लॅटेराइट) मृदा**.

47 भारतात भुईमुगाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारे राज्य — **गुजरात**.

48 तंबाखू उत्पादनात भारताचा जगात **दुसरा** क्रमांक आहे.

49 भारतीय कृषी संशोधन परिषदेनुसार (ICAR) भारतात मृदांचे **8** प्रमुख प्रकार आहेत.

50 भारतातील सर्वांत महत्त्वाची मृदा — **गाळाची (जलोढ) मृदा**.

51 गव्हाच्या चांगल्या लागवडीसाठी **मध्यम तापमान व मध्यम पाऊस** ही परिस्थिती आवश्यक आहे.

52 जगप्रसिद्ध 'ऊलाँग' चहा प्रामुख्याने पिकतो — **तैवान (व द. चीन)**

53 बेसॉल्ट खडकाच्या विदारणातून **काळी मृदा** तयार झाली आहे.

54 ग्रॅनाइट व नीस खडकांपासून **तांबडी मृदा** तयार होते.

55 **जांभी (लॅटेराइट) मृदेत** लोह व ॲल्युमिनियमचे प्रमाण जास्त असते.

56 **वाटाणा (कडधान्ये)** हे पीक जमिनीत नायट्रोजन वाढवते.

57 देशातील सुमारे 25 % म्हशी **उत्तर प्रदेश** या राज्यात आहेत.

58 भारतात उष्ण कटिबंधीय सदाहरित वने आढळतात — **पश्चिम घाट (केरळ), ईशान्य भारत व अंदमान**.

59 सुईसारखी पाने असणारी (शंकुधारी) वने **सायबेरियन (टैगा) हवामानात** आढळतात.

60 लोकर उत्पादनात आघाडीवरचा देश — **ऑस्ट्रेलिया**.

61 भारताच्या कृषी आयातीतील प्रमुख वस्तू — **खाद्यतेले**.

62 भारतात कॉफीचे सर्वाधिक उत्पादन करणारे राज्य — **कर्नाटक**.

63 भारतात गव्हाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारे राज्य — **उत्तर प्रदेश**.

64 **तांदूळ** हे मळ्याचे (बागायती/प्लांटेशन) पीक नाही.

65 **साहिवाल (दुधाळ जात)** ही गायीची दुहेरी उद्देशाची (दूध व काम) जात नाही.

66 **मेवाती** ही शेळीची जात नाही.

67 दुधाचा रंग किंचित पिवळा **कॅरोटीन** असतो.

68 **व्हर्टिसॉल (काळी मृदेत** चिकणमातीचे प्रमाण सर्वाधिक असते.

69 **सफरचंद** हे फळ उष्ण कटिबंधीय नाही.

70 हरितक्रांतीमुळे **गहू** या धान्याचे उत्पादन सर्वाधिक वाढले.

71 फळ उत्पादनात भारताचा जगात **दुसरा** क्रमांक आहे.

72 भटके पशुपालन प्रामुख्याने **हंगामी कोरडे (शुष्क) प्रदेशांत** केले जाते.

73 व्यापारी स्वरूपातील मत्स्यपालनाला **पिसीकल्चर** म्हणतात.

74 'मेरीकल्चर'मध्ये **सागरी जीव** उत्पादन केले जाते.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

75 भारतातील सर्वांत मोठे चहा उत्पादक राज्य — **आसाम**.

76 डोंगराळ भागात 'समोच्च रेषीय नांगरणी'चा (Contour Ploughing) मुख्य उद्देश — **मृदा संवर्धन**.

77 'गरिबाची गाय' म्हणून **शेळी** हा प्राणी ओळखला जातो.

78 जगात कापसाचे पहिले संकरित वाण (H-4, 1970) **भारत** या देशाने तयार केले.

79 भारतातील सर्वांत मोठे रबर उत्पादक राज्य — **केरळ**.

80 गव्हाच्या पेरणीसाठी सर्वाधिक योग्य काळ — **ऑक्टोबर-नोव्हेंबर**.

81 पिकलेल्या टोमॅटोचा लाल रंग **लायकोपीन** असतो.

82 'बोरलॉग पुरस्कार' **कृषी** या क्षेत्रातील योगदानासाठी दिला जातो.

83 युरियामध्ये नायट्रोजन **अमाइड** या स्वरूपात असतो.

84 भारताचे 'अन्नधान्याचे कोठार' म्हणून **पंजाब** हे राज्य ओळखले जाते.

85 कॉफीमध्ये **कॅफिन** हे अल्कलॉइड आढळते.

86 हळदीचा पिवळा रंग **कुरकुमिन** असतो.

87 ज्वारीच्या कोवळ्या रोपात **धुरिन** हा विषारी घटक आढळतो.

88 'गुलाबी बोंडअळी' **कापूस** या पिकाशी संबंधित आहे.

89 पृथ्वीवरील सर्वाधिक क्षेत्र व्यापणारी परिसंस्था — **सागरी परिसंस्था**.

90 जगातील सुमारे निम्म्या लोकसंख्येचे मुख्य अन्न — **तांदूळ**.

91 सर्वाधिक प्रथिने **सोयाबीन** या पिकात आढळतात.

92 'पांढरे सोने' म्हणून **कापूस** हे पीक ओळखले जाते.

93 'कृषी स्थान सिद्धांता'चे (Agricultural Location Theory) प्रणेते — **वॉन थ्युनेन**.

94 सध्या जगातील सर्वांत मोठा चहा निर्यातदार देश — **केनिया**.

95 पेन्सिल बनवण्यासाठी **सीडर (देवदार प्रकार)** या वृक्षाचे लाकूड वापरतात.

96 व्हेनेझुएलातील गवताळ प्रदेशांना **लानोस** म्हणतात.

97 जगात उसाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **ब्राझील**.

98 नवीन गाळाच्या मृदेला **खादर** म्हणतात.

99 गाळाच्या मृदेत वाळू व चिकणमातीचे प्रमाण जवळजवळ समान असल्यास तिला **दुमट (Loam)** म्हणतात.

100 कापसाच्या लागवडीसाठी सर्वोत्तम मृदा — **काळी मृदा**.

101 भारतात खारफुटी (मँग्रोव्ह) वनस्पती सर्वाधिक प्रमाणात आढळते — **सुंदरबन**.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

विभाग 2

खनिजे, उद्योग, ऊर्जा व वाहतूक

मुद्दे 102 ते 181

102 किम्बर्ली (द. आफ्रिका) **हिऱ्यांच्या खाणी**साठी प्रसिद्ध आहे.

103 **ट्रान्स-कॅनडा पाइपलाइन** ही जगातील सर्वांत लांब नैसर्गिक वायू पाइपलाइनपैकी एक मानली जाते.

104 भारतात सर्वाधिक पक्के रस्ते असलेले राज्य (पारंपरिक उत्तर) — **महाराष्ट्र**.

105 खनिज तेल व कोळसा **गाळाचे (अवसादी) खडकांत** आढळतात.

106 भारतात कोळशाचे सर्वाधिक साठे **झारखंड** या राज्यात आहेत.

107 देशातील सर्वोत्तम नैसर्गिक बंदर — **मुंबई**.

108 जवाहर बोगदा — **जम्मू-काश्मीर (बनिहाल खिंड)**

109 जोहान्सबर्ग **सोन्याच्या खाणी**साठी प्रसिद्ध आहे.

110 **अमेरिका (USA)** या देशात पाइपलाइनची लांबी रेल्वेमार्गांच्या एकूण लांबीपेक्षाही जास्त आहे.

111 सर्वोत्तम प्रतीचा संगमरवर **मकराना (राजस्थान)** मिळतो.

112 जगातील सर्वांत महत्त्वाचा जहाज कालवा — **सुएझ कालवा**.

113 पारंपरिकरीत्या 'जगातील सर्वांत मोठा (मूलभूत) उद्योग' **लोह-पोलाद उद्योग** हा मानला जातो.

114 पश्चिम आशियातील प्रसिद्ध मोठा तेलशुद्धीकरण कारखाना 'अबादान' **इराण** या देशात आहे.

115 भारत व आशियातील एकमेव भूमिगत 'संजय जलविद्युत प्रकल्प' (भाबा) **हिमाचल प्रदेश** या राज्यात आहे.

116 भारतातील सर्वांत महत्त्वाचा लघुउद्योग — **हातमाग**.

117 जगात कथिलाचे (टिन) सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **चीन**.

118 जगात कोळशाचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **चीन**.

119 कैगा अणुऊर्जा प्रकल्प **कर्नाटक** या राज्यात आहे.

120 जगात तांब्याचे सर्वाधिक उत्पादन करणारा देश — **चिली**.

121 हिऱ्यांच्या व्यापाराचे जगातील सर्वांत मोठे केंद्र — **अँटवर्प (बेल्जियम)**

122 भारतातील सर्वांत लांब राष्ट्रीय महामार्ग (नवी क्रमांक प्रणाली) — **NH-44 (श्रीनगर-कन्याकुमारी)**

123 जगातील/भारतातील सर्वाधिक उंचीवरील वाहनयोग्य रस्ता (BRO) — **उमलिंग ला खिंड रस्ता (लडाख)**

124 सुती वस्त्र उत्पादनात सध्या जगात प्रथम क्रमांक **चीन** या देशाचा आहे.

125 जगात सर्वाधिक लांबीचे रेल्वेजाळे **अमेरिका (USA)** या देशात आहे.

126 'भारताची सिलिकॉन व्हॅली' **बेंगळुरू** या शहराला म्हणतात.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

127 जगातील सर्वाधिक युरेनियम साठे **ऑस्ट्रेलिया** देशात आहेत.

128 'भारताचे रूर' म्हणून **छोटा नागपूर पठार** हा प्रदेश ओळखला जातो.

129 छोटा नागपूर पठारी प्रदेशातील प्रमुख शहर — **रांची**.

130 1902 मध्ये सुरू झालेला आशियातील पहिला मोठा जलविद्युत प्रकल्प — **शिवसमुद्रम (कर्नाटक)**

131 भारतात कोळसा उत्खनन सर्वप्रथम (1774) सुरू झाले — **राणीगंज**.

132 अधातू खनिज — **जिप्सम**.

133 ओंकारेश्वर जलविद्युत प्रकल्पाची स्थापित क्षमता **520 मेगावॉट**.

134 सिमेंट उद्योगासाठी सर्वाधिक महत्त्वाचा कच्चा माल — **चुनखडी (व जिप्सम)**

135 डोनबास (युक्रेन) प्रदेश **कोळसा**साठी प्रसिद्ध आहे.

136 आशियातील सर्वाधिक लांबीचे रेल्वेजाळे **चीन** या देशात आहे.

137 'भारताचे पिट्सबर्ग' **जमशेदपूर** या शहराला म्हणतात.

138 धातू खनिज — **सोने**.

139 **लिग्नाइट** हे लोहखनिजाचे धातुक नाही.

140 आशियातील सर्वांत मोठा लोह-पोलाद उत्पादक देश — **चीन**.

141 मेसाबी रांग (अमेरिका) **लोहखनिज** संबंधित आहे.

142 **लोह-पोलाद उद्योगाला** 'उद्योगांचा कणा / आधारभूत उद्योग' म्हणतात.

143 निसर्गात मुक्त (शुद्ध) अवस्थेत आढळणारा धातू — **सोने**.

144 भारतात आधुनिक लोह-पोलाद उद्योगाची खरी सुरुवात **कुल्टी (प. बंगाल)** या ठिकाणच्या कारखान्याने झाली.

145 भारतात सिमेंट उत्पादनात अग्रेसर राज्य — **राजस्थान**.

146 खनिज संपत्तीच्या दृष्टीने भारतातील सर्वांत समृद्ध प्रदेश — **छोटा नागपूर पठार**.

147 भारतात जस्ताचे सर्वाधिक उत्पादन **राजस्थान** या राज्यात होते.

148 भारतातील अभ्रक (Mica) साठ्यांमध्ये (सुमारे 41 %) आघाडीचे व नेल्लोर अभ्रक पट्ट्यासाठी प्रसिद्ध राज्य — **आंध्र प्रदेश**.

149 भारतीय रेल्वेचा सर्वाधिक लांबीचा विभाग (झोन) — **उत्तर रेल्वे**.

150 गंधकाचा सर्वाधिक वापर **रसायन उद्योग (सल्फ्युरिक आम्ल)** या उद्योगात होतो.

151 भारतातील सर्वांत मोठे जहाजबांधणी केंद्र (शिपयार्ड) — **कोची शिपयार्ड**.

152 भारतातील पहिली रेल्वे (1853) **मुंबई (बोरीबंदर) ते ठाणे** या दोन ठिकाणांदरम्यान धावली.

153 बोकारो औष्णिक विद्युत केंद्र **झारखंड** या राज्यात आहे.

154 भारतात भरती-ओहोटी (ज्वारीय) ऊर्जेची सर्वाधिक क्षमता — **खंबातचे आखात (व कच्छचे आखात)**

155 ऑस्ट्रेलियातील कालगुर्ली **सोन्याच्या खाणी**साठी प्रसिद्ध आहे.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

156 'कोरबा' **ॲल्युमिनियम - छत्तीसगड** या उद्योगासाठी (BALCO) प्रसिद्ध असून ते आता कोणत्या राज्यात आहे.

157 सध्या जहाजबांधणीत जगात (व आशियात) प्रथम क्रमांकाचा देश — **चीन**.

158 कोयल-कारो जलविद्युत प्रकल्प **झारखंड** या राज्यात आहे.

159 कुद्रेमुख लोहखनिज प्रकल्प **कर्नाटक** या राज्यात आहे.

160 अणुऊर्जा निर्मितीसाठी **युरेनियम** या धातूचा वापर होतो.

161 लोहखनिजासाठी झारखंडमधील सर्वांत महत्त्वाचा जिल्हा — **सिंहभूम**.

162 भारतात पहिली रेल्वे **1853** या वर्षी धावली.

163 भारतात लोहखनिज प्रामुख्याने **धारवाड** या क्रमाच्या खडकांत आढळते.

164 नैसर्गिक इंधन — **पेट्रोलियम**.

165 उत्तर प्रदेशातील अणुऊर्जा प्रकल्प — **नरोरा**.

166 कानपूर **चर्मोद्योग (चामडे)** या उद्योगासाठी प्रसिद्ध आहे.

167 महात्मा गांधी सेतू (गंगा नदीवर) — **पाटणा (बिहार)**

168 कुझबास (रशिया) प्रदेशात लोह-पोलाद उद्योग केंद्रित होण्याचे मुख्य कारण — **कोळशाची उपलब्धता**.

169 सामान्यतः एकत्र आढळणाऱ्या 'जुळ्या खनिजां'ची जोडी — **जस्त व शिसे**.

170 अंकलेश्वर (गुजरात) **खनिज तेल**साठी ओळखले जाते.

171 राउरकेला पोलाद प्रकल्पाला वीज **हिराकूड प्रकल्पातून** मिळते.

172 उदयपूरजवळील झावर खाणी **जस्त** या खनिजासाठी प्रसिद्ध आहेत.

173 जगातील सर्वांत मोठा तेलशुद्धीकरण संकुल — **जामनगर (गुजरात, भारत)**

174 जगातील सर्वांत लांब रेल्वेमार्ग — **ट्रान्स-सायबेरियन रेल्वे**.

175 कोडरमा **अभ्रक - झारखंड** या खनिजासाठी प्रसिद्ध असून ते कोणत्या राज्यात आहे.

176 राजस्थानातील खनिज तेलसाठ्यांसाठी (मंगला क्षेत्र) प्रसिद्ध जिल्हा — **बाडमेर**.

177 सर्वोत्तम कोकिंग कोळसा भारतात **झरिया (झारखंड)** मिळतो.

178 मारुती उद्योग लिमिटेडचा मुख्य कारखाना — **गुरुग्राम (हरियाणा)**

179 चुकीकामाटा (चिली) खाण **तांबे** या खनिजासाठी प्रसिद्ध आहे.

180 कोयना हे **जलविद्युत केंद्र**साठी प्रसिद्ध आहे.

181 नेयवेली औष्णिक विद्युत केंद्रात **लिग्नाइट (तपकिरी कोळसा)** हे इंधन वापरले जाते.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

विभाग 3

राष्ट्रीय उद्याने, अभयारण्ये व संस्था

मुद्दे 182 ते 203

182 सिंहांच्या संवर्धनासाठी प्रसिद्ध अभयारण्य — **गीर (गुजरात)**

183 बांदीपूर राष्ट्रीय उद्यान **कर्नाटक** या राज्यात आहे.

184 दुधवा राष्ट्रीय उद्यान **उत्तर प्रदेश** या राज्यात आहे.

185 घाना पक्षी अभयारण्य (केवलादेव) **राजस्थान** या राज्यात आहे.

186 वन संशोधन संस्था (FRI) — **डेहराडून**.

187 रणथंभोर व्याघ्र प्रकल्प **राजस्थान** या राज्यात आहे.

188 केंद्रीय कोरडवाहू शेती संशोधन संस्था (CRIDA) — **हैदराबाद**.

189 भारतातील पहिले जैवावरण राखीव क्षेत्र (Biosphere Reserve, 1986) — **निलगिरी**.

190 सायलेंट व्हॅली प्रकल्प/उद्यान **केरळ** या राज्याशी संबंधित आहे.

191 राष्ट्रीय वृक्ष-जीवाश्म उद्यान (आकाल फॉसिल पार्क) — **जैसलमेर (राजस्थान)**

192 भारतीय वन सर्वेक्षण (FSI) संस्थेची स्थापना **1981** झाली.

193 भारतीय राज्यांपैकी सर्वांत कमी वनक्षेत्र (टक्केवारीने) असलेले राज्य — **हरियाणा**.

194 भारतातील वनाच्छादन (वन आवरण, ISFR 2023) देशाच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या **सुमारे 21.8 %** आहे.

195 सायबेरियन क्रौंच (सारस) पक्ष्यांचे भारतातील प्रसिद्ध हिवाळी निवासस्थान — **केवलादेव (भरतपूर, राजस्थान)**

196 डॉ. वाय. एस. परमार उद्यानविद्या व वनशास्त्र विद्यापीठ — **सोलन (नौणी), हिमाचल प्रदेश**.

197 सरिस्का व्याघ्र प्रकल्प **राजस्थान** या राज्यात आहे.

198 केंद्रीय खाण व इंधन संशोधन संस्था (CIMFR) — **धनबाद**.

199 विक्रम साराभाई अंतराळ केंद्र — **तिरुवनंतपुरम**.

200 भारतीय लाख संशोधन संस्था (आता IINRG) — **रांची**.

201 रानगाढवांचे अभयारण्य — **गुजरात (छोटे कच्छचे रण)**

202 भारताचे पहिले संशोधन केंद्र 'दक्षिण गंगोत्री' — **अंटार्क्टिका**.

203 जागतिक वनीकरण / वन दिन **21 मार्च** साजरा केला जातो.

विभाग 4

जागतिक भूगोल : खंड, देश, शहरे व टोपणनावे

मुद्दे 204 ते 295

204 गोबी वाळवंट **मंगोलिया (व चीन)** या देशात आहे.

205 जगातील सर्वांत लहान खंड — **ऑस्ट्रेलिया**.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

206 जाफना द्वीपकल्प व श्रीलंकेची मुख्य भूमी यांना जोडणारी खिंड — **एलिफंट पास**.

207 'पवित्र भूमी' (Holy Land) म्हणून **पॅलेस्टाईन** हा प्रदेश ओळखला जातो.

208 'जगाचे साखरेचे भांडार' / 'साखरेचा वाडगा' म्हणून **क्युबा** हा देश ओळखला जातो.

209 मिसिसिपी व मिसुरी ही नावे — **अमेरिकेतील दोन नद्या व दोन राज्ये**.

210 'जगाचे छप्पर' (Roof of the World) — **पामीरचे पठार**.

211 'तांदळाचा देश' म्हणून **थायलंड** हा देश ओळखला जातो.

212 ॲटलास पर्वत **आफ्रिका** या खंडात आहे.

213 'अरबी समुद्राची राणी' — **कोची (कोचीन)**

214 बगदाद शहर **टायग्रिस** या नदीकाठी आहे.

215 'एम्पायर सिटी' म्हणून **न्यूयॉर्क** हे शहर ओळखले जाते.

216 उत्तर ध्रुवावर सर्वप्रथम पोहोचणारी व्यक्ती (पारंपरिक उत्तर) — **रॉबर्ट पिअरी**.

217 'चिरंतन शहर' (Eternal City) म्हणून **रोम** हे शहर ओळखले जाते.

218 जगातील सर्वांत मोठे द्वीपकल्प — **अरबी द्वीपकल्प**.

219 'दक्षिण भारताचे मँचेस्टर' — **कोइम्बतूर**.

220 रोम शहर **टायबर** या नदीकाठी वसले आहे.

221 दक्षिण अमेरिकेतील सर्वांत मोठी नदी — **ॲमेझॉन**.

222 'रशियाचे मँचेस्टर' — **इव्हानोवो**.

223 'पूर्वेचा मोती' म्हणून **श्रीलंका** हा देश ओळखला जातो.

224 'ग्रॅनाइट सिटी' म्हणून **ॲबरडीन (स्कॉटलंड)** हे शहर ओळखले जाते.

225 झिम्बाब्वेची राजधानी हरारे हिचे जुने नाव — **सॅलिसबरी**.

226 'खंडांचा खंड' — **आशिया**.

227 ग्रीनविच **युनायटेड किंगडम (इंग्लंड)** या देशात आहे.

228 जपानच्या चार प्रमुख बेटांपैकी सर्वांत लहान बेट — **शिकोकू**.

229 'दहा लाख हत्तींची भूमी' म्हणून **लाओस** हा देश ओळखला जातो.

230 'पूर्वेचे मँचेस्टर' — **ओसाका (जपान)**

231 जगातील सर्वांत मोठे बेट — **ग्रीनलँड**.

232 'कॉटनोपोलिस' / 'सुती वस्त्रांची राजधानी' म्हणून भारतातील **मुंबई** हे शहर ओळखले जाते.

233 जगातील सर्वांत उंच धबधबा — **एंजल धबधबा (व्हेनेझुएला)**

234 ऑस्ट्रेलिया खंडातील सर्वोच्च शिखर — **माउंट कोझिअस्को**.

235 'पठारांचा खंड' म्हणून **आफ्रिका** हा खंड ओळखला जातो.

236 आशिया खंडातील सर्वोच्च शिखर — **माउंट एव्हरेस्ट**.

237 दक्षिण आल्प्स पर्वतरांग — **न्यूझीलंड**.

238 तकलामाकन वाळवंट **चीन** या देशात आहे.

239 ह्वांग हो नदी मिळते — **पिवळा समुद्र (बोहाई)**

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

240 'चीनचे दुःखाश्रू (China's Sorrow)' **ह्वांग हो** या नदीला म्हणतात.

241 जगातील सर्वांत वर्दळीची व्यापारी नदी — **र्‍हाईन**.

242 पॅरिस शहर **सीन** या नदीकाठी आहे.

243 फ्रान्समधील बोर्डो बंदर **गॅरोन** या नदीकाठी आहे.

244 नॉर्वेची राजधानी ओस्लोचे जुने नाव — **क्रिस्तियानिया**.

245 'झैरे' या देशाचे आधुनिक नाव — **काँगो लोकशाही प्रजासत्ताक**.

246 जगातील सर्वांत लांब नदी — **नाईल**.

247 दक्षिण ध्रुवावर पोहोचणारी पहिली व्यक्ती — **रोआल्ड ॲमंडसेन**.

248 जगातील सर्वांत उंच (व मोठे) पठार — **तिबेटचे पठार**.

249 जगातील सर्वांत लांब पर्वतरांग (जमिनीवरील) — **अँडीज**.

250 जगातील सर्वांत मोठा त्रिभुज प्रदेश — **गंगा-ब्रह्मपुत्रा (सुंदरबन)**

251 कोला द्वीपकल्प **रशिया** देशात आहे.

252 कोचीचे जुळे शहर — **एर्नाकुलम**.

253 'पक्षिपाद' (Bird's foot) त्रिभुज प्रदेश **मिसिसिपी** ही नदी बनवते.

254 बोत्सवानाचे जुने नाव — **बेचुआनालँड**.

255 'फॉर्मोसा' हे **तैवान** या देशाचे जुने नाव आहे.

256 'आशियाचे प्रवेशद्वार' म्हणून **तुर्कस्तान** हा देश ओळखला जातो.

257 'हॉर्न ऑफ आफ्रिका'मध्ये **इथिओपिया, सोमालिया, जिबूती (व इरिट्रिया)** या देशांचा समावेश होतो.

258 'स्वप्नील मनोऱ्यांचे शहर' (City of Dreaming Spires) — **ऑक्सफर्ड**.

259 'पूर्वेचे प्रवेशद्वार' म्हणून **सिंगापूर** हे शहर ओळखले जाते.

260 'ब्राझीलचे मँचेस्टर' **साओ पावलो** हे शहर.

261 'इंग्लंडचा बगीचा' म्हणून **केंट** हा प्रदेश ओळखला जातो.

262 आग्नेय आशियातील एकमेव भूवेष्टित (Landlocked) देश — **लाओस**.

263 क्षेत्रफळाने जगातील सर्वांत मोठा भूवेष्टित देश — **कझाकस्तान**.

264 कालाहारी वाळवंट — **नैर्ऋत्य (दक्षिण) आफ्रिका**.

265 तुर्कस्तानची राजधानी अंकाराचे जुने नाव — **अंगोरा**.

266 माउंट एव्हरेस्टनंतर जगातील दुसरे सर्वोच्च शिखर — **के-2 (गॉडविन ऑस्टिन)**

267 कालिमंतन हा **बोर्निओ** या बेटाचा भाग आहे.

268 रेड रिव्हरच्या त्रिभुज प्रदेशात **हनोई** हे शहर वसले आहे.

269 हैदराबादचे जुळे शहर — **सिकंदराबाद**.

270 पाकिस्तानच्या समुद्रकिनाऱ्याला भौगोलिकदृष्ट्या **मकरान किनारा** म्हणतात.

271 जपानचे स्थानिक/जुने नाव — **निप्पॉन**.

272 'ॲडम्स ब्रिज' (रामसेतू) **भारत व श्रीलंका** या दोन देशांदरम्यान आहे.

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा

273 खैबर खिंड **अफगाणिस्तान व पाकिस्तान** या दोन देशांना जोडते.

274 माउंट एव्हरेस्ट **नेपाळ व चीन (तिबेट)** या दोन देशांच्या सीमेवर आहे.

275 पेंग्विन पक्षी प्रामुख्याने आढळतात — **अंटार्क्टिका**.

276 ब्युनॉस आयर्स (अर्जेंटिना) **मांस (गोमांस) व दुग्ध पदार्थ निर्यात**साठी प्रसिद्ध आहे.

277 युरोप खंडातील सर्वांत मोठे सरोवर — **लडोगा सरोवर (रशिया)**

278 उष्ण कटिबंधीय प्रदेशाचा सर्वाधिक विस्तार **आफ्रिका** या खंडात आहे.

279 दक्षिण अमेरिकेतील सर्वोच्च शिखर — **ॲकोन्कागुआ**.

280 'अंधारमय खंड' (Dark Continent) म्हणून **आफ्रिका** हा खंड ओळखला जात असे.

281 पोटवार पठार **पाकिस्तान** या देशात आहे.

282 बॅलिॲरिक बेटे **भूमध्य समुद्रात** आहेत.

283 तिबेटच्या पठाराची समुद्रसपाटीपासून सरासरी उंची **सुमारे 4,500 मी. (4.5–5 कि.मी.)** आहे.

284 जगातील सर्वांत मोठे उष्ण वाळवंट — **सहारा**.

285 'संगमरवराची भूमी' म्हणून **इटली** हा देश प्रसिद्ध आहे.

286 अफगाणिस्तानचा बहुतांश भाग **पर्वतीय** या प्रकारचा आहे.

287 'ॲडम्स पीक' (श्रीपाद) शिखर **श्रीलंका** या देशात आहे.

288 दक्षिण आशियातील सर्वांत मोठे वाळवंट — **थर**.

289 'श्वेत खंड' म्हणून **अंटार्क्टिका** हा खंड ओळखला जातो.

290 'पक्ष्यांचा खंड' म्हणून **दक्षिण अमेरिका** हा खंड ओळखला जातो.

291 'हजार सरोवरांची भूमी' **फिनलंड** या देशाला म्हणतात.

292 लोएस पठार — **चीन**.

293 हिमालयाचा विस्तार असलेली 'अराकान योमा' रांग — **म्यानमार**.

294 कैलास पर्वत व मानसरोवर — **तिबेट (चीन)**

295 एडमंड हिलरी व तेनझिंग नोर्गे यांनी एव्हरेस्ट सर्वप्रथम **1953** या वर्षी सर केले.

सर्व विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी हार्दिक शुभेच्छा! — Mpsckeeda

नोट्स, PDF, TEST सिरीज साठी - Mpsckeeda हे ॲप डाउनलोड करा